

Keuzedeel mbo

Verzorgen grazers in natuurterreinen

Code

K1242

Ontwikkeld door: SBB in samenwerking met Nordwin College en begrazingsbedrijf Mekelologisch Beheer
Penvoerder: Sectorkamer voedsel, groen en gastvrijheid

1. Algemene informatie

D1: Verzorgen grazers in natuurterreinen

Studielast

240

Beroepsvereisten

Nee

Certificaten

Nee

Ontwikkeld voor kwalificatie(s)

Zie bijlage op www.s-bb.nl/kwalificatiedossiers

Toelichting

Dit keuzedeel is ontwikkeld voor beroepsbeoefenaren in bos- en natuurbeheer en dient in die beroepscontext te worden uitgewerkt/gelezen.

Relevantie van het keuzedeel

In bos- en natuurbeheer is een grote en nog steeds groeiende aandacht voor beheer met grazers. Deze grazers lijken te leven als wilde dieren die zich maar moeten redden, maar er is wel degelijk verzorging nodig. Dit keuzedeel biedt de deelnemer de mogelijkheid om zich hierin te verdiepen en zich voor te bereiden op het werken met grazers in natuurterreinen.

Beschrijving van het keuzedeel

Het keuzedeel gaat over het werken met grazers (runderen, paarden, schapen en geiten) in natuurgebieden. De volgende onderwerpen komen aan bod: het monitoren van de grazers, de vegetatie, de rasters en wildroosters, het verzorgen van de dieren en het onderhouden van terreinvoorzieningen. Daarnaast behandelt het keuzedeel de werkzaamheden ten behoeve van het uitvoeren van fokprogramma's en voortplanting.

Branchevereisten

Nee

Aard van keuzedeel

Verbredend

2. Uitwerking

D1-K1: Werken met natuurgrazers

Complexiteit

De complexiteit wordt vooral bepaald door de verschillende typen grazers, soorten en rassen. Elke type grazer heeft met zijn eigen eetpatroon en gedrag een effect op de natuurontwikkeling. Er zijn diersoorten die zich grotendeels zelf redden en er zijn diersoorten die veel meer aandacht en verzorging nodig hebben. Elke diersoort heeft een andere verzorging nodig. De beginnend beroepsbeoefenaar moet in staat zijn om met wisselende ecologische omstandigheden om te gaan (afwijken van begrazingsplan door bijvoorbeeld extreme weersomstandigheden). De complexiteit zit ook in het selecteren van ouderdieren. Het is een afweging tussen verschillende factoren. Ziekten en afwijkingen spelen bijvoorbeeld een rol, maar ook zelfredzaamheid en goed gedrag naar mensen. Hij heeft vooral praktische kennis van verzorging, terreinvoorzieningen en diergedrag nodig, naast theoretische kennis van begrazing.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beginnend beroepsbeoefenaar heeft een controlerende en uitvoerende rol. Hij is de ogen en oren in het terrein en houdt de grazers, de vegetatie en de rasters en/of roosters goed in de gaten. Hij verzorgt de grazers en onderhoudt terreinvoorzieningen zelfstandig. Hij stemt werkzaamheden voor het fokprogramma af met collega's en leidinggevende, en voert deze grotendeels zelfstandig uit. Hij draagt verantwoordelijkheid voor zijn eigen werkzaamheden en legt verantwoording af aan zijn leidinggevende.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- heeft kennis van verschillende typen natuurgrazers, soorten en rassen
- heeft kennis van vaktermen en vakjargon dat wordt gebruikt bij begrazing
- heeft kennis van begrazing als beheermaatregel in (natuur)terreinen
- heeft kennis van begrazingsdruk, begrazingsfrequentie en begrazingsduur
- heeft kennis van het (eet)gedrag van soorten en rassen grazers in relatie met het begrazingsdoel
- heeft kennis van meest voorkomende ziekten en gebreken bij grazers
- heeft kennis van planten die giftig zijn voor grazers
- heeft kennis van de diergezondheid in relatie tot begrazing van (natuur)terreinen
- heeft kennis van (soorten) rasters en wildroosters
- heeft kennis van procedures en regelgeving over het chippen, oormerken en registreren van dieren
- heeft kennis van wet- en regelgeving voor het transport van levende en dode dieren
- heeft kennis van fokmethoden voor grazers in (natuur)terreinen
- heeft kennis van voortplanting en het geboorteproces bij natuurgrazers
- heeft kennis van veel voorkomende problemen rondom geboorte van natuurgrazers
- kan veilig werken met natuurgrazers
- kan wet- en regelgeving op het gebied van begrazing van (natuur)terreinen toepassen
- kan milieubewust werken met medicijnen en preventieve middelen
- kan kadavers verantwoord uit het terrein (laten) verwijderen
- kan gegevens benodigd voor de fokkerij verzamelen
- kan het geboortemoment bij voortplanting inschatten

D1-K1-W1: Monitort grazers, vegetatie en rasters/roosters

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar maakt regelmatig een ronde door het terrein. Hij kijkt of er voldoende voedselaanbod is voor de grazers in relatie met het beoogde beheer. Hij let op eventuele gevaren of gezondheidsrisico's voor de dieren zoals bijvoorbeeld giftige planten. Hij controleert aanwezigheid en gedrag van de grazers en signaleert zieke en kreupel dieren. Hij is alert op nieuwe jonge dieren en eventuele dode dieren. Hij controleert de staat en doelmatigheid van rasters en wildroosters. De beginnend beroepsbeoefenaar rapporteert zijn waarnemingen en stemt deze af met collega's en leidinggevende. Hij beoordeelt samen met zijn leidinggevende de situatie in het terrein, in relatie tot het begrazingsdoel.

Resultaat

Er zijn veldgegevens over de grazers, de vegetatie en de rasters/roosters verzameld, gerapporteerd en afgestemd met collega's en leidinggevende. In samenwerking met de leidinggevende is de situatie in het terrein beoordeeld, in relatie tot het begrazingsdoel.

D1-K1-W1: Monitort grazers, vegetatie en rasters/roosters

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- werkt de ronde door het terrein zorgvuldig en efficiënt af;
- monitort het voeraanbod en gezondheidsrisico's vakkundig;
- stemt zijn bevindingen tijdig af met collega's en leidinggevende;
- rapporteert zijn waarnemingen volledig en zorgvuldig.

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Formuleren en rapporteren, Vakdeskundigheid toepassen, Kwaliteit leveren

D1-K1-W2: Verzorgt de grazers en onderhoudt terreinvoorzieningen

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar assisteert bij vangacties. Hij lokt de dieren met voer en/of drijft ze in een vangkraal/vanghokken. Hij assisteert bij het selecteren van dieren en controleert hoeven en oormerken. In voorkomende gevallen assisteert hij bij het ontwormen of toedienen van vitaminen/mineralen. Indien van toepassing assisteert hij deskundigen zoals dierenarts, klauwverzorger en/of hoefsmid.

De beginnend beroepsbeoefenaar verplaatst grazers in een trailer en/of helpt met inladen van de dieren. Hij plaatst, onderhoudt en repareert (flexibele) rasters, vangkralen en wildroosters. Hij zorgt voor voldoende drinkwater en eventueel extra voedsel. In voorkomende gevallen plaatst hij drinkbakken, of hakt hij een wak. Hij wijkt zo nodig af van het beheerplan/begrazingsplan.

Resultaat

De grazers zijn verzorgd en de terreinvoorzieningen (rasters, roosters, drinkbakken) zijn onderhouden.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- gaat ethisch verantwoord met de dieren om;
- hanteert en verplaatst de dieren vakkundig;
- plaatst, onderhoudt en repareert rasters bedreven;
- controleert op basis van vaktechnisch inzicht de voer- en wateropname en onderneemt zo nodig actie;
- wijkt op basis van vakdeskundigheid en in overleg met de ecoloog af van het beheerplan/begrazingsplan.

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Ethisch en integer handelen, Vakdeskundigheid toepassen

D1-K1-W3: Assisteert bij voortplanting

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar signaleert in het terrein grazers met (erfelijke) ziekten, bijvoorbeeld hoefbevangenheid en/of afwijkende jonge dieren. Op basis van zijn waarnemingen in het veld doet hij een voorstel welke dieren er wel of niet meedoen met het fokprogramma. Hij stemt zijn bevindingen af met collega's en leidinggevende. De beginnend beroepsbeoefenaar selecteert op basis van het fokprogramma ouderdieren in het terrein, bepaalt het dekkingstijdstip en brengt ze bij elkaar. Hij verzorgt de identificatie en registratie van jonge dieren.

Resultaat

Er zijn grazers geselecteerd en op het juiste moment bij elkaar gebracht om zich voort te planten. De jonge dieren zijn geïdentificeerd en geregistreerd.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- werkt veilig en volgens procedures;
- bepaalt deskundig het dekkingstijdstip van de dieren;

D1-K1-W3: Assisteert bij voortplanting

- verzorgt nauwgezet de registratie in de verschillende systemen;
- gaat ethisch en verantwoord om met de dieren.

De onderliggende competenties zijn: Ethisch en integer handelen, Formuleren en rapporteren, Vakdeskundigheid toepassen, Instructies en procedures opvolgen